

have anvendt nogen mere Moderation i sine Udtryk, thi naar man skal til at dømme en Mand, hvem der er Tale om at give en Bevilling, bør man dog ikke karakterisere ham saaledes, som om det, der var det mest karakteristiske Træk hos ham, det, der var Særkendet for denne Forfatter fremfor alle andre Forfattere, var, at han var en lidensfabelig agitatorisk Fritænkter. Fritænkter er slem, Agitator er værre, men naar "lidensfabelig" kommer til, er det jo ganske forfærdeligt. Naar man sætter disse tre Epitheta sammen og siger om en Mand, at han er en lidensfabelig agitatorisk Fritænkter, ja saa synes jeg, at han fornødtigvis ikke alene ingen Penge skulde have, men at han oven i Købet burde have Straf — efter den ærede Ordførers Mening. For at fremhæve en anden Karakteristik, som den ærede Ordfører gav af denne Mand, saa sagde han, at hans Virksomhed desuden karakteriseredes ved Tendensen i Retning af Fritænkteri og mod Religionen o. s. v., og at der var det mærkelige ved denne Tendens, at den ikke var som saa mange andre Tendenser — Tendens kan i Almindelighed være en slem Ting nok — men at den, som ærede Medlemmer fik at høre, gik ud paa en Undergravning af Religion, Autoritet og Moral. Ja—a, naar man undergraver Religion, Autoritet og Moral, saa bliver der ganske vist ikke meget tilbage i dette Samfund, thi Frihed have vi ikke længere, den behøver man ikke at undergrave, det er allerede saa godt besørget; det, som denne Forfatters hele Virksomhed gaar ud paa, er altsaa at undergrave Religion, Autoritet og Moral. Og saa har han haft en Indflydelse paa den nyere Litteratur, hvilket den ærede Ordfører ikke vilde nægte, han havde haft — og det kan man jo heller ikke godt nægte — men da den ærede Ordfører saa skulde se paa den nyere Litteratur, saa standsede den ærede Ordfører og kunde ikke rigtig bevæbne sig til at fortsætte, han maatte lede længe, inden han fandt Ord, der ikke vare af den Bessaffenhed, at han mente, at enten Formanden ikke vilde lade det passere, eller at Tinget ikke vilde høre paa dem. Han karakteriserede imidlertid den nyere Litteratur som en Bitteratnr, hvor Rynismen og Patchoulilugten maatte dække over det kedsoommelige i den. Der var nogle andre sjæle Ord, han brugte, men dem noterede jeg ikke og kan saaledes ikke gengive dem nu. Det var altsaa en Karakteristik, han gav af den nyere Litteratur, og da Dr. Brandes var en af Ophavsmandene til den nyere Litteratur, saa vilde dette om Patchoulilugten og Rynismen kunne refereres tilbage til ham. Jeg tror mig nu dog berettiget til

at sige, at denne Opfattelse fra den ærede Ordførers Side er noget ensidig, ja jeg vil endog saa sige, at den i den Grad er ensidig, at man ikke plejer at være saa ensidig, naar man ikke alene taler paa sine egne Vegne, men ogsaa paa andres, og det skulde derfor undre mig, om det Flertal, paa hvis Vegne den ærede Ordfører udtalte sig, vilde understrive den meget haarde Dom, som han har sældet over den uhykkelige Doktor, denne af saa mange af vore første Borgere her fremførte Mand. Jeg tror, at man fik den ærede Ordførers Opfattelse, saaledes som han fremkom med den, ganske oprigtig. Jeg anerkender den ærede Ordførers Oprigtighed, han lægger ikke Dølgemaal paa noget, han sagde selv, at han ikke havde læst, hvad Dr. Brandes har skrevet i temmelig lang Tid, thi han havde kun læst ham i Begyndelsen af 70'erne, men saa var han hurtig bleven degouteret, og saa havde han ikke læst mere deraf. Det vil med andre Ord sige, at det, som Dr. Brandes skrev i 70'erne, saaldt ikke i den ærede Ordførers Smag, det misgædede ham, det gjorde han degouteret, og siden den Tid har han ikke læst, hvad Dr. Brandes har skrevet undtagen i Ny og Næ, naar et Højreblad har villet en Sætning ud, som er slem, og det var saadanne, den ærede Ordfører opvartede os med. Vi fik saaledes en hel Del slemme Ting at høre, og vi fik blandt andet at høre noget om Kyskheden hos de højere Stænders Kvinder, idet Dr. Brandes ifølge den ærede Ordfører skulde have sagt, at tvungen Kyskhed hos de højere Stænders Kvinder var en unaturlig Ting og ikke gavnlig. Jeg har nu ikke prøvet i Grindringen, hvad det er for en Udtalelse, den ærede Ordfører sigtede til, men hvis jeg ikke fejler, findes den i en Udvikling, der gaar ud paa, at tvungen Kyskhed kan have umoraliske og uheldige Følger i forskellige Retninger, men den Sætning er det virkelig ikke værd at gøre saa stort Rabalder over. Thi det tror jeg nok, at ikke alene de fleste her, men at de fleste Mennesker overhovedet let kunne blive enige om, og jeg tror ogsaa nok, at man vil kunne hente Citater desangaaende fra Bibelen, baade fra det gamle og nye Testamente, hvad ærede Medlemmer, der paa dette Omraade ere specielt jagtlydige, vistnok ville kunne gøre Rede for. Det var navnlig derpaa, den ærede Ordfører vilde basere sin Sigtelse mod Dr. Brandes for at undergrave Sædeligheden. Hvad Autoriteten angaar, nævnte han et Citat fra et Bind af „Hovedstrømningerne“, hvis jeg ikke fejler, hvor Dr. Brandes giver en Udvikling af det Autoritetsprincip, som kommer frem i Begyndelsen af Aarhundredet. Det